

גליון 334
שנה ח' תשע"ח

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תורה למשפחת קלייטן על ראשי לשרתמש בתמונה

סיפורי חז"ל

ויוסף אברהם ויקח אשה ושמה קטורה
(כ"ה - א')

פעם אמר רבי יהודה, לא ברור לי פירוש הפסוק 'ויוסף אברהם ויקח אשה ושמה קטורה'. אמר רב דימי שמעתי פירוש לפסוק אך איני זוכר אותו, החכמים הגדולים לא ידעו לפרשה על פי הסוד, ומה נאמר אנחנו. קם רבי יהודה ואמר, בישיבה של חברנו בעלי המשנה ידועה פרשה זו ואינה נסתרת. הלכו החכמים לישיבתו של רבי אלעזר, מצאוהו דורש ומגלה סוד התפילין, אמר להם רבי אלעזר אומר אני עתה לפני התלמידים את הטעם למצות תפילין, כי אשרי אדם המניח תפילין ויודע את סודן. גילה רבי אלעזר גם להם את הטעם על פי סוד. אמר רבי יהודה אלמלא לא באנו אלא כדי לדעת סוד זה שנגלה לנו עתה דיינו. ולרבי אלעזר אמרו החכמים אשרי חלקך בעולם הבא, משום שאין סוד שנסתר ממך, אחר כך סיפרו לו את מטרת בואם שמבקשים הם לדעת את הסוד בפירוש הפסוק 'ויוסף אברהם ויקח אשה ושמה קטורה'. גילה להם רבי אלעזר והוסיף הרבה סודות התורה על פסוק זה.

(זוהר ח"א קכ"ט א')

פרשת השבוע

המהירה. בהיותו כבן ארבע שנים והוא יושב בחדר עם שאר התינוקות החוזרים על פרשת השבוע, פרשת חיי שרה עם פירוש רש"י. כשהגיעו לסיפורו של אליעזר עבד אברהם, שסיפר להורי רבקה "ואבוא היום אל העין", חזרו הילדים לפני רבם על דברי רש"י הקדוש, שכתב "היום יצאתי והיום באתי מכאן שקפצה לו הדרך". שאל ילד אחד איך לא חשש אליעזר לספר לפני הורי רבקה שהיתה לו קפיצת הדרך? ואולי לא יאמינו לו. מלמד התינוקות לא ידע מה לענות על שאלה זו. קפץ שבתי הפעוט והשיב, והלא לפני מספר פסוקים כתוב מה שסיפר אליעזר (פסוק ל"ו) "ותלד שרה אשת אדוני בן לאדוני אחרי וקנתה ויתן לו את כל אשר לו", ומפרש רש"י שטר מתנה הראה להם, והרי מתוך שטר המתנה שנכתב בו ביום, יכול היה אליעזר להוכיח להם אמיתת דבריו שקפצה לו הדרך.

לא אוכל עד אשר דברתי דברי
(כ"ד - ל"ג)

מסופר על המגיד הק' מדובנא זיע"א, שנודמן פעם לאכסניה אחת. בעל האכסניה היה קמצן גדול, אבל אירע שבאותו לילה היתה לו סעודת אירוסין. אחרי הסעודה פרץ ויכוח בין המחותנים, הקמצן טען כי השני צריך לשלם את דמי הסעודה, שהרי כשישבו לאכול עדיין לא היו מחותנים. אמר המגיד מדובנא, עכשיו אני מבין למה סירב אליעזר לאכול לפני שיאמר דברו, הוא היה חושש שאם יאכל לפני שהשידוך יבוצע, מי יודע כמה שכר יבקשו ממנו.

ואבוא היום אל העין (כ"ד מ"ב)
היום יצאתי והיום באתי מכאן שקפצה לו הארץ (רש"י)
מסופר על הגאון הקדוש רבי שבתי כהן זיע"א בעל הש"ך, שעוד בימי ילדותו ניכר היה בחריפות שכלו ובתפיסתו

זמני השבת

זמני יציאת שבת
ירושלים: 5:26 ת"א: 5:27 ר"ת: 6:02

פרשת חיי שרה

זמני כניסת שבת
ירושלים: 4:13 ת"א: 4:28

רציניות והוא יושב בדביקות גדולה, ומתוך דביקותו אמר: "שלום שלום לרחוק ולקרוב", ואמרו חז"ל "מקום שבעלי תשובה עומדין שם, צדיקים (גמורים) אינן עומדין שם" (ברכות לד, ב.). ודקדק את הנוסח "צדיקים", וביאר הבעש"ט הקדוש, שישנן שתי דרכים בעבודת ה', עבודת הצדיקים ועבודת בעלי תשובה, ועבודתם של האנשים הפשוטים היא בדרגה של בעלי תשובה, כי הם נמצאים תמיד בהכנעה ושפלות בעצמם, כעין חרטה על העבר וקבלה על העתיד. כאשר סיים הבעל שם טוב תורתו זו, התחילו לנגן שירים וניגונים שונים. התלמידים מה"חבריא קדישא" שהרהרו קודם על הקירוב הגדול שמורם ורבים מראה לאורחיו האנשים הפשוטים, הבינו היטב שהבעל שם טוב הרגיש במחשבתם והרהורם ולכן אמר תורה זו, בה ביאר מעלת עבודתם של האנשים הפשוטים, שהיא במעלה נפלאה כעין מעלת עבודתם של בעלי תשובה על מעלת עבודת הצדיקים הגמורים.

הבעל שם טוב היה בדביקות וכאשר סיימו לנגן, פתח את עיניו הקדושות, הסתכל בפניהם של תלמידיו בהסתכלות מרובה, ואמר שכל אחד מהם יתן יד ימינו על כתף חברו היושב לידו באופן שכל התלמידים היושבים סביב השולחן יהיו משולבים אלו עם אלו, כמו שישבו משני עברי השולחן הקדוש והטהור. הבעש"ט ישב בראש השולחן ואמר לתלמידיו לנגן ניגונים כשהם יושבים משולבים, וככלותם לנגן ציוה להם שיעצמו את עיניהם ולא יפתחון עד אשר יצוה להם. וישם את יד ימינו על כתף התלמיד שישיב מימינו ויד שמאלו על כתף התלמיד שישיב משמאלו.

לפתע, שמעו התלמידים שיר וזמרה נעימה וערבה, כלולה בקול תחנונים המחריד את הנפש. זה מזמר ואומר: ריבוננו של עולם "אמרות ה' אמרות טהורות כסף צרוף בעליל לארץ מזוקק שבעתיים" (תהלים י"ב - ז') וזה מזמר ואומר: איי ריבוננו של עולם "בחנני ה' ונסני צרפה כליותי ולבי" (תהלים כ"ו - ב') זה שר ואומר: אבא רחימאי "חנני אלקים חנני כי בך חסיה נפשי ובצל כנפיך אחסה עד יעבור הוות" (תהלים נ"ז - ב') וזה שר ואומר: איי געוואלד אבי שבשמים "יקום זה צועק בקול מר ואומר: הוי אבא "גם צפור מצאה בית ודרור קן לה אשר שתה אפרוחיה את מזבחותיך וגו'" (תהלים פ"ד - ד') וזה צועק בקול תחנונים ואומר: אבי אהובי רחימאי "שובנו אלקי ישענו והפר כעסך עמנו" (תהלים פ"ה - ה').

חשיבות אמירת תהילים של יהודים פשוטים

נהוג היה אצל רבנו רבי ישראל בעל שם טוב הקדוש זיע"א, שהאורחים הבאים אליו, היו סועדים רק שתי סעודות משלושת סעודות השבת, כי סעודה אחת מיועדת רק לתלמידיו הקבועים. היה זה באחת משבתות הקיץ בשנת תקי"ג-תקט"ו. אל הבעש"ט הגיעו הרבה אורחים ובהם יהודים פשוטים בעלי מוכסין, עובדי אדמה, בעלי מלאכה, סנדלרים, חייטים, נוטעי כרמים וגנות, מגדלי בהמות ועופות, סוחרי שוק וכדומה. הבעל שם טוב הקדוש הראה להם קירוב גדול בסעודת ליל שבת קודש. לאחד נתן בכוסו מעט מהיין שנשאר בכוסו מהקידוש, לשני נתן את כוסו המיוחד שיקדש עליו, לאחדים נתן פרוסת לחם מהחלות שבירך עליהן ברכת המוציא ולאחדים נתן דגים ובשר מקערתו. ועוד קירובים שונים שהפליאו את תלמידיו ה"חבריא קדישא".

האורחים בידעם שלסעודה השניה אין להם רשות להיכנס לשולחנו של הבעל שם טוב, משום שמיוחדת היא רק לתלמידיו הקבועים, התקבצו בבית הכנסת אחרי שסיימו לאכול סעודת שבת, ובשל היותם אנשים פשוטים שלא ידעו מאומה, רק אמירה בלשון הקודש של חומש ותהלים, התחילו כל אחד ואחד מהם לומר תהלים. כשישב הבעל שם טוב לשולחנו בסעודה השניה, סידר את תלמידיו איש איש על מקומו בסדר מסודר כרגיל אצלו שהכל יהיה בסדר מעולה, והחל לומר תורה וה"חבריא קדישא" התענגו בנועם אלקי. הסדר בסעודת השבת היה שהיו מזמרים בשיר ובניגונים שונים, ובראות ה"חבריא קדישא" שמורם ורבים רוחו טובה עליו, היתה שמחתם ועליצות נפשם גדולה בחדווה ובטוב לבב, על כל הטוב והחסד שעשה אתם הקב"ה שזיכם להיות מתלמידיו של הבעש"ט הקדוש.

בעת ישבם כך מסביב לשולחנו של מורם ורבים, הרהרו אחדים מה"חבריא קדישא" שלעת עתה בסעודה השניה המצב הוא טוב מאד, מה שאין כן כשמתקבצים האנשים הפשוטים שאינם מבינים כלל מה שרבים אומר. ולאור מחשבות אלו, החלה שאלה לנקר במוחם, מדוע מורם ורבים מקרב את האנשים הפשוטים האלה בקירובים נעלים ונשגבים כאלה, לתת להם מיינו בכוסותיהם, ומה גם לתת את כוסו המיוחד לאחד מהאנשים הפשוטים? עודם טרודים במחשבותיהם, ראו שפני מורם ורבים נעשו

משל ונמשל

כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא

בזכות ולא בחסד

פעם אחת שאלו את הגה"ק בעל ה"חפץ חיים" זיע"א, על שום מה ולמה מתריעים כל כך על ביטול תורה ומרעישים על זה עולמות? הלא אמרו חז"ל כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא, ומכיוון שכן, מה הרעש שמצויים בני אדם שאינם קובעים עתים לתורה? אמר להם ה"חפץ חיים":

משל למה הדבר דומה: בקיוב היה לפנים גביר אדיר ושמו ישראל ברודסקי, יהודי זה היה בעל בתי חרושת הרבה ובהם עבדו אלפי פועלים פשוטים ואומנים ולבלרים, וביניהם גם רבים שהיו קרוביו, קרובים שארי בשר וקרובים רחוקים, מהם מועטים שהיו מקבלים שכרם סתם בלא שיעשו שום עבודה, מעין קיצבה חודשית. פעם אחת בא הגביר לבקר באחד מבתי החרושת, כדי לראות את העבודה הנעשית שם ולתהות על קנקנם של הפועלים והפקידים, הובילוהו הממונים על פני האולמות, והעבירו לפניו את כל העובדים, והוא היה שואל כל אחד מהם, מה עבודתו ומה שכרו? בין כל העובדים נמצא אחד שבשעה ששאלו ברודסקי למקום עבודתו, לטיבה ולשכרו, השיב לו תשובה קצרה, אני מקבל שכר קצוב מדי חודש בחדשו, ובזאת רצה לומר שאינו אלא אחד הקרובים הנוטל מן הקופה שכר בטלה, אוכל ואינו עושה, נקל לתאר מה נלעג היה מראהו של אדם זה באותו מעמד, בשעה שהודה בפה מלא כי הוא מתפרנס מן הקיצבה,

ולענייננו: ודאי אמת מה שאמרו חכמינו כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא, ואולם הבדל גדול יש בין מי שעובד ומשתכר ומקבל שכר בעבודתו, ובין מי שאוכל לחם חסד ומתפרנס מן הקיצבה בזכות היותו קרוב לברודסקי.

ה"חבריא קדישא" בשמעם קול השיר והזמרה של אמירת תהלים – זחלו ורעדו. אם כי עיניהם הקדושות היו עצומות, הנה דמעותיהן ניגרות מעצמן ולבם שבור ורצוץ מקול תחנוני בעלי השיר והזמרה, וכל אחד מהם מתברך בלבבו שיעזרהו השי"ת שיזכה לעבוד את השם יתברך במעין עולם הבא זה. הבעל שם טוב הסיר ידיו הקדושות מעל כתפי שני התלמידים אשר ישבו מימינו ומשמאלו, ובכך הפסיקו אזניהם מלשמוע עוד את קול השירה והזמרה באמירת תהלים כבתחילה. ויצו לתלמידיו לפתוח עיניהם ולנגן ניגונים שונים.

כששמעתי את השיר והזמרה של אמירת מזמורי תהלים – סיפר הרה"ק רבי דובער הרב המגיד ממעזריטש זיע"א לתלמידו הרה"ק "בעל התניא" זיע"א – היה לי כעין השתפכות הנפש וגעגועים גדולים באהבה בתענוגים אשר כמוהו לא זכיתי עד אז. ואף נעלי רטובות היו מזיעה ודמעות של תשובה פנימית מעומקא דליבא. כשפסק הבעל שם טוב לנגן נשתתקו כל ה"חבריא קדישא" וכעבור משך זמן שהיה בו דביקות עצומה פתח עיני קדשו ואמר:

"השיר והזמרה אשר שמעתם, הוא השיר והזמרה של אנשים פשוטים האומרים תהלים בתמימות מקרב לב עמוק באמונה פשוטה. ואתם תלמידי קדושי עליון הביטו וראו – ומה אנחנו שאין לנו אלא שפת אמת, כי הגוף אינו אמת ורק הנשמה היא אמת, בכל זאת הנה גם אנחנו מכירים את האמת, מרגישים אותה ומתרגשים ממנה בהתפעלות עצומה, כל שכן וקל וחומר השם יתברך ויתעלה שהוא אמת לאמיתו, מכיר את האמת של אמירת תהלים של אנשים פשוטים".

ואכן דרך זו של קירוב האנשים הפשוטים, הוריש הבעל שם טוב לתלמידיו ולתלמידי תלמידיו מנהיגי תנועת החסידות לדורותיהם עד דורנו אנו, הנותנת פריה הטוב ברוממותו וחיוקו של העם הפשוט ושעזרה רבות ליציבותו של חוט השדרה של המוני העם בהשלמת תעודתם האמיתית עלי ארץ.

צ'ין אדם לחברו

שלום בית

מסופר על הגה"ק רבי משה פינשטיין זיע"א, שפעם בא אליו אברך צעיר, והתלונן כי אשתו מתרעמת על כי אין הוא מצלצל אליה במשך היום. אמר לו רבי משה בתימהון, אין ספק שעליך לצלצל אליה במשך היום, גם אני מצלצל תמיד לרבנית. אחד מנכדיו אשר כמעט לא מש ממנו בשנותיו האחרונות, סיפר כיצד זירו אותו סבו רבי משה להחזיר צלצולים לאשתו ללא דיחוי, הוא גם לא הרשה לו להישאר אתו מעבר לזמן המתוכנן, באומרו שחשוב יותר כי תהיה בבית כשאתך מצפה לך מאשר להישאר אתי.

צדקה מושלמת בלב שלם

הגה"ק רבי יחזקאל אברמסקי זיע"א היה ידוע בצדקת פורונו, ועניים היו תמיד מבאי ביתו. פעם נודמן אליו עני בן טובים, אשר ביקש את עזרתו להוצאות הגדולות בנישואי בתו הכלה, הבטיחו רבי יחזקאל לפנות לאחד הנדיבים כדי לקבל ממנו סכום הגון, וביקש מהעני לשוב אליו בעוד ימים מספר. ביום שבעה עשר בתמוז חזר העני ובא אל הצדיק לקבל את התרומה, הושיט לו הרב סכום נכבד שגרם למקבל קורת רוח. ביציאתו שאל אותו הרב מדוע טרחת ובאת דוקא ביום צום? ענה העני בתמימות, קבלתי היום מקרוב משפחה מחו"ל סכום נכבד, וחשבתי לעצמי: אמוד ואבוא לכאן, ובצרוף שתי הנתינות אוכל לסלק חוב שכבר הגיע זמן פרעונו, ופריעת בעל חוב מצוה היא, ואין דוחין מצוה. מיהר הרב לחדרו, פשפש במגירתו וחזר והושיט לעני סכום נוסף. לעומדים

מסביבו פנה רבי יחזקאל ואמר: תמיד אני מייסר את עצמי, מה ערך יש לנתינותי הדלה לעומת צרכי המרובים של המבקש? אולם בני ביתי מדברים על לבי כי מדרך העני לנקוט בלשון גוזמה, והוא מפריז בתיאור מצוקתו. ואילו העני הזה הלא הוכיח לנו כי אינו יכול לשנות בדיבורו, ופיו ולבו שווים, לכן חזרתי ונתתי.

מוכן להיאסר עבור הצלת יהודי

פעם נהרג בשגגה צעיר ערבי, בן לאחת המשפחות הנכבדות בירושלים, על ידי יהודי. היהודי נמלט בבהלה לביתו של הגה"ק רבי יוסף חיים זוננפלד זיע"א. התסיסה בקרב הערבים היתה גדולה. הם ראו את כיוון הברחה, והבינו שר' יוסף חיים סייע לו להתחבא. ואמנם ר' יוסף חיים מצא לו מקום מחבוא. בני ביתו ומקורביו פחדו מפני הסיכון שנטל על עצמו, ושאלוהו מדוע נכנס לעובי הקורה. הוא השיב: אילו הייתי יודע שהיהודי יעמוד לדין ויקבל עונש מבית המשפט, לא הייתי מגן עליו. אך במקרה שלפנינו, קיים חשש של גאולת דם אצל הערבים, וכמעט ברור שהנאשם לא יזכה לבוא עד פתח בית המשפט, ופראי אדם יהרגוהו באמצע הדרך. במצב כזה אין ספק שיש לחמול עליו ולהצילו ממיתה שלא התחייב בה. ר' יוסף חיים נקרא אל מושל העיר, והלה שאלו בכעס עצור: היכן הרוצח? אך הוא השיב בקרירות: הלא לממשלה יש שוטרים, ילכו ויחפשו. המושל קצף וציוה לאסור אותו, ואיים עליו שייסר אותו בבית הסוהר. אך ר' יוסף חיים ענה לו בשלווה: מוכן הייתי גם לכך, והבאתי עימי טלית ותפילין.

תילולא דצדקיא

שבת קודש כ"ה מרחשון
הגה"ק רבי רפאל הכהן אב"ד אה"ו ב"ר יקותיאל זיסקינד (תורת יקותיאל - תקס"ד)
הגה"ק רבי יצחק יואל ב"ר גדליה מליניץ (תקפ"ח)
הרה"ק רבי נפתלי מליזענסק ב"ר אליעזר (תקצ"ט)
הרה"ק רבי מרדכי רוקח מבילגוריין ב"ר יששכר דב מבעולא (תשי"י)
יום ראשון כ"ו מרחשון
הרה"ק רבי שלום מבראהין - קודיטוב ב"ר ברוך מרדכי (תרפ"ו)
יום שני כ"ז מרחשון
הגה"ק רבי רפאל אשכנזי (מראה עיניים - תקפ"ו)
הרה"ק רבי צבי לאנדמאן מקיטוב סטרעליסק ב"ר רבי אברהם (תרכ"ח)
הרה"ק רבי יעקב מפשעווארסק ב"ר דוד יצחק (תשנ"ט)
יום שלישי כ"ח מרחשון
הגה"ק רבי חיים הכהן רפפורט מאוטראה (מים חיים ת"ר)
יום רביעי כ"ט מרחשון
רבי יצחק שלמה גולדברג מועליחוב ב"ר יחיאל מיכל מווייהל (תרל"ב)
יום חמישי ל' מרחשון
הרה"ק רבי צבי הירש הכהן מרימנוב ב"ר יהודה לייב (תר"ז)
יום שישי א' כסלו
הגה"ק רבי שלום שכנא מלובלין ב"ר יוסף (שי"ט)
הגה"ק רבי יוסף שמואל אב"ד פ"ד (מסורת הש"ס) ב"ר צבי הירש (תס"ד)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטילאל הכהן רבטובין שליט"א
מח"ס "גם אני אדוך" ו"מרחם יוסף חיים" על המצוות.

מים אחרונים (א)

- (א) מים אחרונים חובה. (שו"ע או"ח סימן קפ"א סעיף א')
- (ב) גם אשה חייבת במים אחרונים. (נור החיים, עמוד קפ"א סימן ס"א)
- (ג) אם לא נטל ידיו למים אחרונים, ונזכר אחרי ברכת המזון שלא נטל ידיו, צריך עדיין ליטול ידיו למים אחרונים, משום חשש מלח סדומית שנדבק על ידיו, וחלילה יכול לסמא את עיניו, אם יגע בעיניו לפני שרחץ ידיו. (משנה ברורה שם ס"ק ב')

מברכים חודש כסלו

המולד ביום חמישי בשעה 9:45 בבוקר

ר"ח יהיה ביום חמישי ושישי

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

לע"נ

הר"ר חיים יוסף צבי ברוך זילבר זצ"ל
ב"ר יחיאל מאיר

נלב"ע כ"ה אלול תשע"ח תצנצ"ה